Թիւ. ՏԱՐԻ ԹԻՒ 24 — ՓԵՏՐՎԱՐ 28/12 ՄԱՐՏ 1898 — 19 ՇԷՎՎԱԼ 1315 — ՇԱԲԱԹ

درعليه‌ده غلطه (ماسيس) غزته‌سى اداره‌خانه‌سنه

Նամակ կամ որ եւ իցէ գրութիւն պէտք է ուղղել
ՄԱՍԻՍ ՕՐԱԹԵՐԹԻ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Նորատունկեան խան

Les annonces sont reçues
à la Direction du Journal "MASSIS"
Galata, CONSTANTINOPLE.

20 ՓԱՐԱ

ՄԱՍԻՍ

ՕՐԱԹԵՐԹ
Քաղաքական եւ Ազգային

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Պոլսոյ եւ գաւառներու համար տարեկան. 140 Ղրշ.
» » » վեցամսեայ. 70 »
» » » եռամսեայ. 40 »
Օտար երկիրներու համար տարեկան. 40 Ֆրանկ
Դրամի փոխարէն փոստային թաղ կ'ընդունուի, 115 դրուշի փոխարէն 100 դրուշի հաշուով:
Տեղական թղթատարի ծախքը բաժանորդներուն իր վրայեն:
Մանուցմանց համար պէտք է դիմել ուղղակի խմբագրատուն:

20 ՓԱՐԱ

ՀԻՒԱՆԴԱՆՈՑԻ ՕԳՏԻՆ ՀԱՄԱՐ

Մեր ազգային գիտութեան յարկը, որ հինգ հազարի չափ ամէն կարգի խեղճեր կը պատսպարէ, նիւթական ծայրայեղ անձկութեան մէջէ:

Վարչական խնամակալութիւնը իր ջանքերը չի խնայեր անոր բաղմապիսի պէտքերուն բաւելու համար. բայց ազգին կ'ինայ իր առնը—ինչպէս իրաւամբ կը կոչենք այս հաստատութիւնը—պահպանել:

«Մասիս» արդէն նախաձեռնութիւն մը առնել այս մասին Զատիկ առնին առթիւ. մարտ 29ին, Ծաղկազարդի կիրակի օրը պիտի հրատարակէ բացառիկ թիւ մը որուն հասոյթը ամբողջապէս Հիւանդանոցին պիտի յատկանայ: «Մասիս»ին այս բացառիկ թիւը միայն գրական նիւթեր պիտի պարունակէ եւ «Մասիս»ի բոլոր աշխատակիցները պիտի երեւան հոն, իրենց նախասիրած այն գրական սեւերով, որոնց մէջ մեր ընթերցողներուն հանակրութիւնը շահած են:

Դեղեցիկ թուղթի վրայ եւ մաքուր տպագրութեամբ հրատարակուելիք այս թիւը թէ՛ իր նպատակովը եւ թէ իր պարունակութեամբը ամէն հայու քով պէտք է գտնուի:

«Մասիս»ի այս թիւը պիտի ծախուի ձեռքէ հարիւր փարայի, տասը դրուշի եւ քսան դրուշի, ուղղին փափաքին համեմատ: Բոլոր թիւերը Խնամակալութեան կնիքը պիտի կրեն:

Տասը եւ քսան դրուշ տուող ընթերցողներուն անունները պիտի հրատարակենք:

«Մասիս»ի վաճառութիւնը թուղթի, բուլի, տպագրութեան եւ խմբագրութեան ծախքերը կը նուիրէ եւ այս կերպով բոլոր հասոյթը՝ ոեւէ նուազում չի կրած՝ Հիւանդանոցի Խնամակալութեան պիտի յանձնուի:

Ահաւասիկ գեղեցիկ առիթ մը Հիւանդանոցի մէջ պահպանուած տառապեալներուն օգնելու: Պոլսեցի ու գաւառացի ամէն հայու կ'ինայ ցոյց տալ որ երբ մեր գիտութեան մէկ հատիկ յարկը քննադատելու, անոր մէջ պակասութիւն գտնելու մասին իրաւունք չունինք ինքներս, զայն սիրելու, անոր օգնելու մէջ ալ միւսներուն նախաձախնդրութիւնը ունինք:

Քանի եւ տասը դրուշ տալ փափաքող անձերը այսօրուընէ կրնան իրենց անունը եւ քանի թերթ ուզելը իմացնել մեզի: Մեր գաւառացի եղբայրներէն անոնք ալ, որ կը փափաքին ստանալ այս բացառիկ թիւը, թող փութան անմիջապէս իմացնել մեզ իրենց կամքը:

Միւսներուն խնդիրքը կ'ուղղենք առհասարակ մեր արտասահմանի բոլոր ազգայիններուն:

ՍՐԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Երբոր մեր խմբագրատունէն ներս մնաս, սև վերարկուն պատին քաշելով, քամակը ծռած, խոնարհ ու արդահատելի երեւալու յայտնի ճիգով մը, հանակրելի բան մը չի գտանք վրան:

Գիտէինք արդէն որ այս թափթփած դդեսանները տակ պահողը անձը բաւական հարստութեան մը տէրն էր և, տասիսս մը վարձերու պէս, առժամանակեայ կերպով փոխառած իր սրտմտիկ ձեւերուն հակառակ՝ այս մարդը ահարու նշանակութիւն մը ունէր իր տեղը:

Ճարպիկ ու սպրդող մարդ էր. աչքի քթի տակով մը, խօսուածքին մէջ դրած մանուսոր շեշտովը՝ շատ աւելի բաներ կը հասկցնէր քան ինչ որ երբեք դուրս կ'ելլէր իր բերնէն.

Սկսել մը միայն. այն ալ մեկի դիմէն էր, սղոբիչ ձայնով մը որ միտքերնիս է դեռ.

—Վայրկեան մը ձեզի հետ մասնաւոր տեսնուիլ կը խնդրեմ...

Կարծեր էր որ մասնաւոր տեսնուիլը մեր փոթփոթած երեսը պիտի ժպտեցնէր և մեծ եղաւ զարմանքը երբոր ճամբայ դրինք զինքը չոր ու ցամաք կերպով մը սրուն նշանակութեանը վրայ չէր կրնար երկմտիլ:

—Զբաղած ենք ներեցէք:

Մէյ մըն ալ չերեւցաս. մեր խմբագրատունը՝ իր խոտոմնալից ձեւերուն ծլամին ու փիթիամին նպաստաւոր մթնոլորտ մը չունէր. այն օրէն զգաց ասիկա ու հեռացաս մենէ աւելի պատշաճ միջավայր մը փնտռելով իրեն:

* * *

Կրօնական ժողովին առջեւ՝ միւսնոյն ես դռոյթի ձեւերովը, հնդիկ ֆաքիրի մը պէս կուրծքը ու կռնակը ծեծելով, իր հակառակորդներուն ոտքին տակ փռուած զոհի մը հառաչանքներով, յաղողեցաւ գիտութիւն շարժել երբ պատուհասող Արդարութեան մը համար ու հաշիւ տալու եկեր էր հոս:

Իր անխնամ ու մացառուտ մօրուքին, իր կապտա ու տանն տանն արցունքով վազելիք աչքերուն նայելուն ու խղճացին. այս մարդը պատուաւոր չափ չար մէկը չէր երեւար. ցոյցուած քիթը պահանջկոտ ու խիստ բնաւորութիւն մը ցոյց կուտար. ոնհանդարտ նայուածքը, որուն մէջ խորամանկութիւնը կը կարդացուէր, այո՛, քիչ մը շահամոլութիւն ալ կը մնանէր:

Բայց ցարդ այս տեսակ ռամիկ ու հանապազօրեայ մեղքերու համար ոչ ոք դատապարտուած էր և այս Պոլսոյի քահանայէն սկսին ալ արդար չպիտի ըլլար:

Այս բոլոր խորհրդածութիւնները Կրօնական ժողովը մտքէն անցուցած ըլլալու է և կ'ենթադրենք որ միջին ու հաշտարար բան մը ընելու դիտաւորութեամբ, որոշում տուեցաւ որ այս մարդը իր քաղաքը վերադառնայ այն պայմանով սակայն որ այսուհետեւ թեմական գործերու չի միջամտէ ընաւ:

* * *

Հաշտարար որոշումներու ճակատագրին է հակասական ըլլալ, և ոչ մէկ կողմին գոհացում տալ:

Ցայսմի է որ արգիլել՝ եկեղեցականի մը ազգային գործերու խառնուելէ, դատապարտել է զայն. վասն զի ի՞նչ տեսակ եկեղեցական մըն է այն որուն ազգին գործերը չեն վրատահուիր:

Միւս կողմէ պատսպնել զինքը որ իր քաղաքը վերադառնայ, հոն ուր ամբողջ հասարակութիւն մը իր կեղեքումներէն կը դանդատէր, արդարացնել է զինքը և այդ դանդատները անհիմն հռչակել է:

Ե՛ւ բնական է որ մեկնութիւնները չի պակսին այս մարդը չքմեղացնելու աշխատողներուն և ակներեւ այս դայթակղութիւնը, իբրեւ չնչին բան մը, պարտկոններուն դէմ:

Հանրային խղճմտանքը, որ ենթադրուածէն շատ աւելի խստապահանջ ու մանրակրկիտ է, ծանրապէս վիրաւորուած պիտի ելլէ դուրս, այս անակնկալ բարեհաճութեան տեսարանէն:

Այսքան հոչակուած չարաշահութեան մը հանդէպ՝ կրօնական իշխանութիւնը իր խստութիւնը կարենալով՝ տարօրինակ կերպով կ'արդիւնաւորէ ահա այս մարդուն ոգբիչ ու սպրդուն ձեւերը:

Օրտուի քահանային երբ անբիծ տատրակ մը այս դատապարտեն դուրս ելլելովը հոս ոչ որ կը խարուի, և այս արժամփոյլ սպիտակութիւնը զմեզ չի զարմացներ:

Բայց կը խորհինք մեր Օրտուի հեռ ազգայիններուն վիճակին և առհասարակ՝ բոլոր դաւառացի ազգակիցներնուս՝ որոնց երբեմն միւնոյն բաղդը վիճակած է:

Ահաւասիկ եկեղեցական պաշտօնեայ մը որուն մասին յայտնուած դատաստանները այնքան յաճախած էին եւ ամբաստանութիւնները այնքան միահամուռ և ծանրակշիռ հանդամանք մը առած, որ Տրապիզոնի Առաջնորդարանը անձամբ Օրտու երթալով, իր կատարած քննութեանց երեւան բերած արդիւնքին վրայ, այս քահանան մայրաքաղաքս կանչել և դատաստանի ենթարկել տալու հարկը կը տեսնէ:

Ի՞նչ կը պատահի ասկէ վերջը, ոչ ոք գիտէ. իրօք կը տեսնուի կանոնաւոր դատաստան մը. և ի՞նչ է պատճառը եթէ չի տեսնուիր. ինչո՞ւ այս մշուշը որ այս կարգի խնդիրներուն վրայ կը տարածուի միշտ: Կարելի չէ՞ արդեօք որ Ս. Գաւազանը Հայրը, որուն բարձր արդարասիրութիւնը ամէնուս ծանօթ է, իր ձայնը ուժով մը լսելի ընել տար Կրօնական Ժողովին մէջ:

* * *

Բարիզի վերաբնեալ Ատեանը հրաշակաւոր նշանաբան մը ունի որ հետեւեալն է.

«Ատեանը արդարութիւն կը բաշխէ, շնորհ չի բաշխեր:»

Կ'երեւայ թէ Կրօնական Ժողովը այս նշանաբանը որդեգրած է:

Գ. Զօհրապ

ՔՐՈՋՍ ՀՈԳԻՆ

Զեմ գիտեր թէ հովին ձայնը ձեր վրայ ալ կ'ընէ՞ այն անախորժ տպաւորութիւնը որուն կենթարկուիմ ես յաճախ մանաւանդ երբ գիշեր է և ես առանձին. փոթորկին յարուցած աղմուկը ականջիս կը հնչէ բազմաթիւ նաւաբեկեալներու ահագին վայնասունին պէս, և ես պարզապէս տղու մը նման կը սկսիմ դողալ, յիշելով այն հովտա դիշերը որ քոյրս մեռաւ:

Ահա նմանօրինակ հոգեկան տագնապի մը մէջ կը գտնուէի նախընթաց գիշեր ալ, երբ հովին ձայնը կարծես անտեսանելի բացուածքէ մը սենեակս ներս խուժեց, և հակառակ ցուրտ օդին, շրջապատուեցայ տաք սիւքի մը հոսանքով որ ճակատս պաղ քրտինքով մը ծածկեց սակայն: Միեւնոյն ատեն խունկի հոգեպարար բուրումներ սկսան հոտոտելիքս գրգռել և աչքս ու միտքս գորշ ամպի մը կիսատուերին մէջ թաղուեցան յանկարծ:

Արտաքոյ կարգի դէպք մըն էր որ պիտի պատահէր, խիստ լաւ կը զգայի, և բազկաթոռիս վրայ դամուած կը տեսնէի սենեակիս անկիւնը ստուեր մը որ տակաւ կը մարմնանար:

Քոյրս ինքը՝ Վերգինէն էր և այդպէս ալ պէտք էր ըլլար. արդարներու հոգին խունկ չի՞ հոտիր մրչա: Այն ճերմակ շրջազգեստով էր որով թաղեցինք իր կուսական մարմինը կըրակին և բոցերուն գիրկընդխառնուելով խոշտանգուած. ծաղիկներու խուրձ մը ունէր ձեռքին մէջ, բոլորն ալ ճերմակ, իր սիրած գոյնը, սրտին պէս անբիծ: Մելամաղձութեան քող մը կը ծածկէր իր սովորական խնդուքն գեմագիծերը և յանդիմանութեան ակօս մը փորուած էր յոնքերուն մէջտեղ:

Զուզեց որ ապրողի սրբապիծ թեւերս նոյն իսկ հեռուէն իր մեռնողի սուրբ ստուերին երկնցնեմ եղբայրական կարօտս մղուած, և ցուցամատը շուրթերուն տանելով ինձ լռութիւն հրամայեց, և ինք սապէս խօսեցաւ, հանդարտ բայց վշտակիր ձայնով.

«Մրչափ շուտ մուցար, Զարեհ, որ քոյր մը ունէիր ատենօք, երբ գրելու տենդէն վարակուած՝ հայ կնոջ սրտի չորութիւնը կ'ողբայիր անցեալ օր Մ—է-ի մէջ։ Կեանքիս, մանաւանդ մահուանս օրինակը չէ՞ բաւեր ապացուցանելու համար որ կինը անձնուիրուելու դիւցազնը կրնայ ըլլալ, որ զիս պարտաւորեցիր զոհողութեան գերադոյն ճիգ մը ընել, երանաւէտ բարձրութիւնները թողլով. գէթ առժամապէս վերադառնալու համար հողագունտին վրայ զոր իրաւամբ արցունքի ձոր կոչեցին և ուր սակայն պարտաւորած եմ այս վայրկեանիս այցելել, քեզ ցոյց տալու համար կնոջ սրտին չարը, քրոջ մը սիրոյն սահմանը:

«Զի՞նս յիշեր իմ պատասխանս այն արկածին գիշերը, երբ երկու եղբայրներ ձեր տուն վերադարձին, ինծի կ'ըսէիք թէ ինչո՞ւ կեանքս վտանգի դնելով սպառնացող հրդեհը մարել ջանացած և յաջողած էի։ Զըսի՞ թէ ես ալ մտածեցի այդ բանը և ոչ է չանք չպիտի ընէի հրդեհը մարելու եթէ սակայն սաստիկ հով չբլար և հեռուեւարար ամրողջ թաղ մը իմ կեանքս էնով փրկելու պարտականութիւն չունենայի։

«Այս ամէնը կ'ըսեմ զոյթէ քու սքանչացումդ կրկին անգամ վայելելու փափաքով,—մարդոց գովեստն ու պարսաւանքը նոյն իսկ եղբօր մը, ոեւէ կարեւորութիւն չունին մեռնողներու համար, որոնք լաւ գիտեն աշխարհային ամէն բանի ունայնութիւնը,— բայց որպէս զի գիտնաս, քանի որ դեռ կ'ապրիս ու պիտի ապրիս, քու օգտիդ համար, թէ երբ ոեւէ կին մը չոր հոգի ունի այր մըն է անպատճառ որ չորցուցած է զայն. պէտք է քաջ համոզուիս որ եթէ կանոնց մեծամասնութիւն մը կայ որ անզգայ է կամ այդպէս կը ձեւանայ, արանց ամրողջութիւն մըն է որ սկզբնապատճառ եղած է այդ վիճակին։

«Գիտեմ, այո՛, որ կնոջական անտարբերութիւնը զոյ կ'ողբաս, տակաւ ընկերական աղէտքի մը հանդամանքը ստանալու վրայ է՝ այն հասարակութեան մէջ, որուն կը պատկանիի ես ալ ողջութեանս։ բայց խոստովանէ՝ որ մեծ սխալ մը գործեցիր այդ աղէտքին վրայ չմտածած անոր ծնունդ տուող առնական անսրտութեան վրայ չխոսելով։

«Երբ մենք, մեռած կոյսերս, պարապոյ ժամերը ունենանք աշխարհքով զբաղելու, գիտե՞ս ինչ կ'ընենք. ապրող կոյսերուն սիրտը կը դիտենք, և կը վստահեցնեմ քեզ որ այդ սիրտերը ձերիններէն անհամեմատ աւելի սուրբ ու մաքուր են։ Ի՞նչ ալեկոծութիւններ սակայն այդ փոքրիկ սիրտերուն մէջ, որոնց կսկիծերը ոչինչնոսի ալիքներէն շատ աւելի կ'ուռին ու կը բարձրանան՝ մանաւանդ զօրաւոր սեւին անզուսպ և անխորհուրդ հովերէն դղրդուած։

«Այդ հովերը իրենց ուժգին բաղխման հետ կը բերեն նաև պէսպէս հոգեկան ախտերու գրգռներ, այլերու հոգիէն բղխած, որոնք կանանց սրտին մէջ աճելու նպաստաւոր պետին մը չգտնելով շատ շատ զանոնք չորցնելու կը յաջողին. ինչպէս հասարակաց քամին Սահարայի վրայ։

«Մարդկային միտքը փոքր, շատ փոքր գաղափար մը ունի Աստուծոյ մեծութեան վրայ, որուն ահարկու զօրութիւնը և անը թռնելի էութիւնը մենք մեռնողներս անգամ չենք կարող պէտք եղածին չափ հասկնալ, անսահման տիեզերքին մէջ կատարած մեր աղաս և անվերջ թափովը հանդերձ։ Բայց երբ մարդիկ կ'ըսեն թէ Աստուած մարդս ստեղծեց ան մը հողի վրայ վչելովը, գիտցիր թէ այդ բան ոչ միայն ճիշդ է այլ նոյն իսկ մարդուն արուած է նմանապէս իր շունչով շարքը դանուած ամէն բանի կեանք տալու զօրութիւնը։

«Մինչ՞ւ կը դար անանք թէ կնոջ սիրտը չոր է, երբ այդ շունչը կը պակսի ձեր շաբաթուն կամ ժամանակաւոր ճաշիներու մակերեւոյթէն անցնող հովի մը նման մահ և սարսուռ կը սփռէ կնոջ ի բնէ զգայուն սրտին մէջ։

«Տեռ տա սրինգը զոր փոքր եղբայրդ սովորելու վարժութիւն անկիւնը նստած է։ կարող ես եղանակ մը նոյն իսկ ձայն մը հանել անկէ. որո՞ն է յանցանքը, սրինգի՞նը թէ քու չունչիդ կամ շրթունքիդ։

«Սորվէ՛ ուրեմն և ըսէ՝հայ երիտասարդներուն որ իրենց նախահօր տըրուած աստուածային շունչի աւանդը պէտք է որ սուրբ և անեղծ պահեն Մարդը կնոջ հաւատքն է։ ինչո՞ւ կը զարմանաք ուրեմն կանանց թերահաւատութեան վրայ, երբ այդ հաւատքը, գիտես, գիտէք ամէնքդիդ ալ, թէ որչափ խախտած է քուք ձեր իսկ ձեռքերով։

«Ա՞յ բան մը ձեր մէջ որ հաւատքի պայմաններուն հետ հաշտ ըլլայ։ Զէ՛ք ճանչնար բնաւ ձեր սրբոցան դերը հանդէպ կնոջ և ձեր իսկ պատուանդանը խորտակելով կը զարմանաք յետոյ թէ ինչո՞ւ ձեզ հետ բնականաբար կինը այնքան վար ինկած է իր արժանի տեղէն։

«Ի զուր մի՛ հոգնիր. Աստուած որ Ս. Գրքին համեմատ նախ մարդը ստեղծեց և վերջը կինը, օրինակ մը տուաւ ձեզ թէ ամէն բանի մէջ նախ այրերէն պէտք է սկսիլ։ Ջանացէ՛ք միայն կինը սիրել ու յարգել։ ըլլայ ան ձեր մայրը, ձեր քոյրը և կամ ձեր ամուսինը, աչքինքը անխիղճ պիտի ըլլայ. կնոջ սիրտը, իբր հոգեկան ծաղիկ, սիրոյ և գթութեան արեւին ճառագայթներուն կը կարօտի ապրելու և չչորնալու համար...»

Այս վերջին բառերը որ երկնային նուագարանի մը ներդաշնակութիւնը ունէին ականջիս՝ հովի ահագնագողդոջառաչման մը մէջ մարեցան և նոյն պահուն անհետացող պաշտելի ստուերին մութթարիչ շրթունքներուն փաթաթելու վճռական ճիգս, սիրելի լուսանկարին, այն միւս ստուերին, առջեւը նետեց զիս ուժասպառ։

ՉԱՐԵՀ ԵՊԻՍԿՊԵԱՆ

ԱՄԱՌՆԱՅԻՆ ՄԻ ԶԲՕՍԱՆՔ

(Ուսանողի Ցիշատակարանից)

(ՄԻՆՉԵՒ ԲԱԳԱՐԱՆ)

1895 թ. յունիս ամսի առաւօտներից մէկն էր, երբ մենք ուղիւ 12 հոգի, Գէորգեան ճեմարանի ընդարձակ բակին մէջ հաւաքուած աշակերտների խուռն բազմութեան մէջով, դուրս եկանք արտաքին պարսպի արեւմտեան դռնից և ուղղուեցանք ուղիղ արեւմուտք։ Մենք գնում էինք այն մտքերով ու զգացմունքներով, ինչ որ ուսանողական կեանքի երջանիկ ամենապայծառ ու երջանիկ վայրկեանների իրականութիւնն էր ցոլացնում։ Մեր քայլերը կրկնապատիկ ու եռապատիկ թեթեւ էին շարժւում. այն հոգեմտնքումն էինք ապրում՝ թէ երբեք չը պիտի յոգնինք. եւ ամէն չէ՞ մթթիկ յոգնիլ չէ՞ որ իրարանչիւրի հետ մրցում է թէ ով արագ կ'ընթայ ու երբեք չի դադրի. բայց այդ բաւական չէր, մենք կը նում էինք որոշ նպատակով եւ ապատուած այն դառն ու ձնծղ ժամերից, որ սեպհականութիւն է դիւերութիւնների։ Դեռ առաւօտ էր եւ մենք անընդհատ գնում էինք անշեղ եւ մոռացած ամէն ինչ, բայց բարի նախանձով վառուած սաղերասան շատ սչքեր դեռ եւս հետեւում էին մեզ։ Արդէն Ս. Էջմիածնից ու Վաղարշապատից դուրս ենք, խօսելով, երգելով ու կատակներ անելով գնում ենք. ահա յորդահոս Քասաղը բռնում է մեր ուղին, իսկ մենք բոբիկնալով ու քիչ էլ թրջուելով, քաջութեամբ անցնում ենք միւս ափը։ Քասաղը որ դիւղացու բերանում դարձել է Բացախ, իր սկիզբն առնում է Ապարան լեռնադաշտ գաւառակի իրար մօտ խիտուած ջրնջ ու սառնորակ աղուբներից և հետզհետէ մեծանալով կազմում է մի արընթաց ու քարքարոտ գետակ, որ քերելով ու ծեծելով Ս. Յոհաննու, Մոդնու, Աշտարակի, Օլականի կողերը եւ երկար ու խոր ձորեր կտրելով, սահում է Արարատեան դաշտի մէջ եւ թափւում է Արաքսի ծոցը։ Անցնում ենք բարակի արտերով, որ այս կողմի գիւղերի արդիւնարեր արքիներից մէկն է։ Մէկ երկու ժամից յետոյ հանգստանում ենք մի տափակ բլրի ստորոտին, որի շուրջը ամրողջովին ջրի աղբիւրներ են. որ կողմը նայես այրիւրներ են վիստում, որոնք յետոյ միանալով կազմում են Սև Ջուրը, որ նոյնպէս թափւում է Արաքսի մէջ։ Այս ջրերը զանազան ուղղութեամբ հոսելով, անոյշն տարածութիւն են բռնում այնպէս որ այդ տեղերով անցնելը շատ անգամ վտանգաւոր է դառնում։ Բնութեան այդքան առատութիւնից օգտւում են տեղական թուրքերը, որոնք բրնձի մշակութեամբ են պարապւում։

Դարձի մի կողմը ջրերի այս պաշարով չէ վերջանում, քիչ էլ վերև կոնձև բլուրների տակ վաւում է Ագրը գեօլը, որի մէջ բարձր շամլատների տակ վաստում են ջրային թռչուններ։ Դեօլից արևմուտք ձեր աչքին մի տարօրինակ տեսարան է բացւում, որն եւ շատ դառն յիշողութիւններ է զարթեցնում. այդ՝ վիպասան Պռօշեանցի «Հայցի խնդրի» հերոս վաստակաւոր միկիտան Սաքայի հռչակաւոր խանի աւերակներն են։ Այստեղից անընդհատ անցնում ենք շամբունների մօտով, մինչև հասնում ենք հայտնակ Գեղրլու-գիւղը, որի ընդուն ցոյց է տալիս, որ հոս գաղթել են ժամանակով հեռաւոր գաւառներից։ Երեկոյեան ժամը 6ին հասնում ենք Մոլլա Բայազիթ գիւղը և հիւրասիրւում ենք քահանայի մօտ։ Սրանից կէս ժամ դէպի արևելք ընկնում է մի հռչակաւոր բլուր, որի վրայ գտնուել են մէկ քանի բեւեռագիր արձանագրութիւններ. այժմ ուխտատեղի է։ Այս կողմի գիւղական հասարակութիւնները շատ կոպիտ ու անկիրթ են, ուստանն կարեւորութիւնը քիչ են ըմբռնում, Զը նայելով այն հանգամանքին, որ այդ գիւղերից շատերը Էջմիածնին մօտ են, բայց դէռ խարխարում են. սոյա մնոքն ու հոգին փակ է։ Մոլլա-Բայազէտ գիւղի ուսուցիչը մի անբարոյական հեղինակութիւն է դիւղացոց աչքում, երեւի պարտնի ազատամտութիւնը այդպէս է պահանջում, իսկ նորա մանկավարժական մեթոդը Հոտտեն-դատների մէջ միայն կարելի է փնտռել։ Հետեւեալ առաւօտ մեկնում ենք և ժամը 11ին հասնում Բեյազիթբերդ։ Տէր Սարգիսը որի մօտ հիւրասիրւում ենք—հըրաշակաւոր է իրրև քաջ ու անվեհեր ըղլորդ, որով անցած է Արաքսը ամենայորդ ժամանակն իսկ։ Տէրտէրը մեզ տանում է զրօսնելու Արաքսի ձախ ափով. հասնում ենք մի աւերակի մօտ. չէնքի տակ մինչեւ այժմ էլ մնում են հին կամքի հետքերը. չէնքի պատերի վրայ երևում են խաչեր։ Մեր երկու կողմերն էլ բարձրանում են մեծամեծ եւ ահռելի ապառաժներ. այս կողմերումն է գտել Գեր. Մեսրոպ արքեպ.ը մի քանի բեւեռագրեր —մեր տէրտէրի առաջնորդութեամբ ու ջանքով — որոնք այժմ գտնւում են Գէորգեան ճեմարանում։ Երեկոյեան դէմ ուրախ զուարթ վերադառնում ենք։ Քամին բարձրանում է և ցուրտը փչում։ Տէր հայրը —երևի իւր քաջութիւնը ցոյց տալու համար —մերկանում է և մի ակնթարթում դցում է իրեն Արաքսի ալմուտյորձանքների մէջ և հանգիստ լողում է գեղի հոսանքով. մինչդեռ մենք զարմանում ենք, տէրտէրը ջրի հետ պար բռնած ժպտալով աշխատում է։ Հետեւեալ օրը շատ շուտ ճանապարհ ենք ընկնում մեր առաջնորդ Վարդան ասուն մի յաղթանդամ գիւղացու հետ։ Երգելով անցնում ենք հետաքրքիր գեղջուկների մօտով։ Ճանապարհը այժմ աւելի հարթ ու միապաղաղ է։ Վարդանը իւր հետաքրքիր ու ծիծաղաշարժ պատմութիւններով աւելի ու աւելի եռանդ և երբեմն էլ երկիւղ է ներշնչում մեր պատանեկան սրտերին. երբեմն ես քորքանում է մեր երեւակայութիւնը և այդպիսով, ուրախ զուարթ յառաջ ենք գնում։ Քիչ քիչ դաշտի արեւմտեան սահմանը նեղանում է, կանաչազարդ արտերը սպառւում են և մենք անցնում ենք քարքարոտ առապարներով. քիչ չանցած մտնում ենք զեղատեսիլ կանաչազարդ Արաքսի հովիտը. այլ ևս մեր աչքերից կորչում է սպիտակափառ Մասիսի գագաթը. հորիզոնը ամփոփւում է և մենք պաշարւում ենք բնական երկու վիթխարի պարիսպներով։ Շարունակելով ճանապարհը հասնում ենք թրքարտակ Հաճի-Բայրամ գիւղը։ բայց դեռ գիւղին չը հասած, տեսնում ենք այն տեղը ուր Ախուրեանը խառնւում է Արաքսի հետ։ Գիւղի տանուտէրին խնդրում ենք, որ մեզ անցկացնեն Ախուրեանի միւս ափը, բայց պատճառ բերելով ջրի յորդութիւնը, յանձն չեն առնում։ Մեր դրութիւնը անտանելի է, կարճ ճանապարհով գնալու յոյսը հիասթափեցնում է մեզ, բայց այնու ամենայնիւ աշխատութիւն չդադարեցնելով մեր յոդնածութիւնն և անօթութիւնն վրայ, շարունակում ենք մեր ուղին Ախուրեանի ձախ ափով։

Այս նեղ ձորի մէջ պատահում է մեզ մի աւերակ բերդ ու մատուռ խաչանիշ գեղեցիկ գրչագրով։ այս տեղ մի գերեզմանատեղի վրայ կարդում ենք ՉԽԸ (948) թ. մատուռի հարաւային որմի վրայ ՉԽԸ (748). ժամանակ չը լինելու պատճառաւ կարդացանք կարդալ ուրիշ արձանագրութիւններ։ Ճանապարհը այժմ նեղ է ու քարքարոտ, իսկ ահռելի ձորը, մեր աջ կողմը թափուած ահագին ապառաժները, գետի

Հոնան դր յուանի Խանդրի ովիայնում գիկիտ վիդիտս մկր։ Ալանանայ է ջայ Հանում մկ ամենեկի քարաչին վր ամենքվ ՇՆ դաղրանանանվանի նեռ ի ալանանգամ և ամանանգ։ Ամանանգ ամանանգ մա նայ և յուրաքանչ։ Իսանգ ասք ատրարանան վիդանչ։ Ալանանգ ու իանգանանան

ԺՂՈՎԻ ՂԱՅՆՈՎԱՔԻՆ

ՕՎԱՍԱՆ ՆԱՆԻՆ

ՏԿԱՅԵԼՈՒՄ ՎԱ ՆՈՒՅՈՒՆ

ԳՈՎՍԱՅՈ ՈՅՆ

ՀԱՍՈՒՆ, 11 Մարտ. — Ուրախությամբ դիտեցինք, որ Գոգանի գյուղատնտեսական դպրոցի աշակերտները, ուսուցիչների ղեկավարությամբ, ամենայն եռանդով զբաղվեցան գյուղատնտեսական աշխատանքներով։ Դպրոցի ուսուցիչներ Ս. Ասլանյանը, Ս. Ասլանյանը, Ս. Ասլանյանը,

PHŒNIX FIRE OFFICE

ԱՌԱՋՆԱԿԱՐԳ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ԸՆԴԴԷՄ ՀՐԴԵՀԻ

ՏԱՐԵԿԱՆ ՀԱՍՈՑԹ Անգլ. Ոսկի 1,000,000

ՖԻՆԻՔՍ

Հիմնեալ ի Լոնտոն՝ յամին 1782

ՖԻՆԻՔՍ, հիմնեալ աւելի քան մի դար առաջ, սոսկ հրդեհի ապահովագրութիւն մ'է՝ որոյ բաժնետէրք Անգլիոյ ամենահարուստ և հանրածանօթ դրամատէրեր են՝ ունենալով անսահման պատասխանատուութիւն։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութեան աշխարհահռչակ առատաձեռնութեան մի դլխաւոր ապացոյցն է 20,000,000 Անդլիական ոսկւոյ դումարն զոր ցարդ վճարած է հրդեհի զնասներուն համար։

ՖԻՆԻՔՍ ընկերութիւնն կ'ապահովագրէ ընդդէմ հրդեհի և կայծակն՝ կալուածք, կարասիք և ապրանք՝ յոյժ նպաստաւոր պայմանօք և միջնորդութեամբ ստորագրելոցս, որ ունիմք լիազօր իշխանութիւն կարդալ անմիջապէս մեր ապահովագրելոց կրած զնասները։

Հ. ՍՈՒԱՆ և ԸՆԿ. ընդհ. գործակալք Կ. Պոլսոյ, Պուլկարիոյ և Սեւ Ծովու։ Եգեբաց, Ղալաթիա, Պանք Օթոմանի վարի քովը Վիթալիս խան, գետնայարկ թիւ 1։

ԼԻՆԻՄԱՆ ԺԷՆՕ

40 ՏԱՐՈՒԱՆ ՑԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆ

Ամ հարկ չկայ խարելու եւ փոտեցնելու. Ընդունուած է անասնաբոյժներու եւ անասնաբոյծներու կողմէ։

Գործարանի մարքան

Այս դեղ անմիջապէս եւ անվրէպ կը դարմանէ ծիերուն կաղալը, ճմլուածքները, ոտքերու դտնալը, ցուկի վէրքը, ծունգի ուռեցքները, սրունքներու անջատումը, ոտքի ուռեցքները ինչպէս նաեւ կը վանէ կարգ մը հիւանդութիւնները։ Դին վեց ֆրանք։

Վեցուկէս ֆր. ով ուզուած տեղը կը յանձնուի։

Կ. Պոլսոյ մէջ կը գտնուի Մէզիրի, Գասապեան, Քիւչիւքեան ու Քանվիլ եւ այլ մեծ դեղավաճառներու քով։ 356 34-52

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ 1852

Տ՞Ր Ս. ԽԱՉԱՏՈՒՐԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ-ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺՔ

396 ՄԵԾ ՓՈՂՈՑ ԲԵՐԱ 396

(Եանի էֆէնտիի վրայ յարէնը, Հէնրի Զըդոյեանց դէմ)

Կատարելագործեալ գործիքներու միջոցաւ ամենասաստիկ ցաւած ակռաներն դէպ անդամն կը լեցնեն. յաւելդիելու և բնաւոյած վերջաւորելու պայմանաւ։

Նորահնար եղանակաւ, նուրբ, ճաշակաւոր, և դիմացկուն արհեստական ակռաներ կը պատրաստեն, յար և նման բնականի, դէմքի յեռաորութեան ըստ պէտքի, ծամելոնի, և ապա պրպտանութեան երաշխաւորեալ։

Բերանի հիւանդութիւնք կատարելապէս կը բուժուին, ինչպէս նաեւ թմրեցուցիչ դեղերու և ամենակատարելագործեալ աքցաններու միջոցաւ, առանց ցաւի ատամնահանութիւն.

Ց.Դ. Ամերիկ. սով.հատաձայն ձմեռները կիրակի օրերն ալ, (Դիւէ-կէոյ) ինչպէս նաեւ ամեն օր, (Դիւէ-կէ էյնը) հիւանդ կընդունին Բերայի գործատեղին։

Գատրգիւղցիք կրնան դիմել իւրեանց բնակարանն, Ռ. 1 Խրէսվէլի էվլոյ։

ՌՕՍԻԱ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

1881 Մարտ 20 ի կայս. Իրատէով արտօնեալ Ընկերութեան կեդրոնատեղին Բիլթերսպուրկ Ընկերութեան ապարանքը, Մեծ Մորսքայա 37 Ապահովագրութեանց ճիւղը ՀՐԴԵՀ.— ԿԵԱՆՔ.— ՓՈԽԱԴՐՈՒԹԻՒՆ.— ԱՐԿԱԾՔ։

Ընկ.՝դրամագլուխ ամբողջովին վճարուած	10,000,000 ֆր.
Երաշխաւորութեան գումար	67,000,000 »
1895 ի հասոյթք	25,000,000 »
1881 էն ի վեր Ընկերութիւնը իր ապահովագրեալներուն վճարած է մօտ	100,000,000 »

Ընկերութեան քննիչ ի Կ. Պոլիս Ա. ՀԻՒՐՄԻԶ

Ղալաթիա, Քարաքէի վրայ (Հին Մաքսատան տեղը)

Ընդհ. Գործակալ Թուրքիոյ համար ԹԷՈՏՕՐ ՐԷՌԲԷՆ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻ

ԿԱԶԴՈՒՐԻՉ ԶՕՐԱՅՈՒՑԻՉ ՎԵՐԱՆՈՐՈԳԻՉ

Ամենազդու կազդուրիչն զոր պարտին գործածել Ապալիոնները, Մերերը, Կանայք, տկարակազմ Տղայներն և ամեն փափուկ անձինք։

Բաղկացեալ Մկանանց և Զբաղին ու Ոսկրային դրութեանց կազմութեան և զարգացման յոյժ անհրաժեշտ նիւթերով։

ՔԻՆԱՅՈՎ ՄԱՍԻ ՀԻՒԹ ՖԻՍՖԱՏ ՏԸ ՇՕ

ՎԻԱԼԻ ԳԻՆԻՆ ամենէն ազդու դեղերու միասնութիւնն է ընդդէմ Արեան տկարութեան, Դեղնութեան, Թոքախտի, Պատմոքսի ամեն ցաւերու, Փորկապութեան, Հիւծման, երկար ապաքինմանց, եւն. ի մի բան, Թուլութեան, Վատութեան, Զրային ուժշատութեան ամեն վիճակներուն որոց շատեր չարաշուք կերպիս ենթակայ են մեր օրերս։

ԼԻՈՆ—Դեղարան ֆ. Վիալ, Վիքթորը Հիւկո փողոց, 14—ԼԻՈՆ 507

ընծայել և միայն ասանդաւոր ի Կ. Պոլիս ՕԿՏԻՆՔ ԲԱՆՊԵՆԱ Ղալաթիա, Պոմոնէ, թիւ 86 քանակ կը վաճառուի ամեն դեղարաններու մէջ և դեղավաճառներու քով։

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԼ.

ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՅ ԵՐԹԵՒԵԿՈՒԹԵԱՆ ՅՈՒՅՑԱԿԸ

1898 Յունուար 12էն սկսեալ մինչեւ ցնոր ամսոյթիւն

(Բոլոր ֆրանկ օրերն) Ե-բոդալոս եղբէրն Կամաքլ ԷՊԷՆ ընթացասոյ երթեւեկութեան ժ. Վ. ք.

1 15 ենմ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. Ենք. Պոյմ. Ր. Հիսար պիտի դադրըդակցի 39
2 30 ենմ.Մզպ.Պէօք. Թրպ. Սնք. (ենք. պիտի դադրըդակցի) Պէշիկ. 40
3 15 ենմ. Մէկ. Պէօյ. Թրպ. Պէյգ. Բշպահ. Զպզ. Իզ. Ս. Հիս. Խատտ. Վանք. (Վանք. պիտի դադրըդակցի Ուր.ենքը Վանք.Զէնկ. Պէյլ. Գուզկ. Պէշ.) 45
3 30 Ր. Ա.Իզ. ենմ. Մէկ. Պէօյ. Թրպ. ենք. Իսթ.Մրը.Պոյ.Ր.Հիս.Պէպէք (Պէպ պիտի դադրըդակցի ուրբ. Արս. Իրէ. Սրթ. Պշ. 46
5 — ենմ. Մէկ.Պէօյ.Թրպ. Սնք. Սթն.Մրկ. Պոյմ Ր.Հիս. Պէպ.ք (Պէպէքի շոգեսարին դեռ պիտի դադրըդակցի) ուր. Արն. Իրէ. Սրթ. Պշ. 39
5 45 ենմ. Մզպ. Պէօյր. Թրպ. Պէյգ. Ենք.Սթն.Իանլ.Պոյմ. Ր.Հս. Պէպ. Արն. Իրէ. Սրթ. Պշ. 38
7 — ենմ.Մէկ.Պէօյ.Թրպ. Պէյգ. Ենք. Մրկ.Ր.Հս. Պէպ. Արն. Իրէ. Պէյլ. Սրթ Պշիր. (Պէյգոզ Զիր-զաթ շոգ. դեռ պիտի դադ.) 23
8 — Ա.Ր. Իզ. ենմ. Մզպ.Պէօյ.Թրպ.Ենք.Սթն. Պոյ.Ր. Հիս.Պէպ. Արն. Իրէ.Սրթ. Պէշիկ 46
10 15 ենմ. Մզպ. Պէօյ. Թրպ. Ենք. Մրկ.Ր.Հ. Պէպ.Արն. Սրթ.Պշ. 32

Ենիքէօյէն Կամաքլէ Նէնոր ընդ. ընթացք

1 45 ենք.Սթն.Մրկ.Պոյմ. Ր.Հ. Պէպ.Արն. Իրէ. Սրթ.Պշ. 34
3 — ենք.Սթն.Մրկ.Պոյմ.Ր.Հ.Պէպ.Արն.Իրէ.Սրթ. Պշ. 18

Պէպէքէն Կամաքլ Էնոր ընդ. ընթացք

1 15 Պէպ.Արն.Իրէ.Սրթ. Պշ. 21
2 — Ր.Հիս. Պէպ. Արն. Իրէ. Օլ.Ա. Պէշ. 31
2 45 Պէպ. Արնվ. Իրէ. Սրթ. Պէշ. 3.
3 30 Պէպ. Արն. Իրէ. Սրթ. Պէշ. 18
4 5 Պէպ. Արն. Իրէ. Սրթ. Պէշ. 33
4 45 Պէպ.Արն. Իրէ.Սրթ.Պէշ.Իպ.բացի ուր. 32
5 50 Պէպ.Արվ.Իրէ.Սրթ.Պշ. բացի ուր.է 34
10 15 Պէպէքէս ուղղակի Սմուրզ 45

Ահիկոս եղբէրէն Կամ ՊԷ ընդ. ընթացք

1 15 Դամ-Վանք-Զէպ-Պէյ Իզմ- 32
1 40 Պէյգ-Բշպ.Զպզ-Իս.Ս-Ա-Հիս-Դամ- Վան. պիտի դադ. ուրբ. Զէկ- Պէյլ- Իզմ- Պէշ. 45
2 15 Պէպ. Վանք- Զէկ- Պէյլ- Իզմ- Պշ- բացի ուրբաթէ 30
2 30 Պէյգ. Բշպ. Սեր, Գիլ. Պոյմ Ր. Ա. Հիսար Դամ - Արն - Վան - Զէն - Պէյլ-Իզվ-Պէշ-Գասպաս2 19
3 30 Վանք. Զէկ. Պէյլ. Իզվ. Պշկ. Իպշ. 45
3 45 Պէյգ - Բշպ - Զպզ - Իզվ - Ա. Հ. Գնտ - Վանք - (Վանք - պիտի դադրըդակցի) ուրբաթ օրերը Պէյլզ - Իզվ - Պշ. 45
4 30 Վանք - Զէկ - Պէյլզ - Իզվ - Պշ. բացի ուր. 40
5 30 Պէյգ.Բշպ.Զպզ-Գնտ.Ա.Հս.Դամ. (Վանք.էն կը դադրըդակցը) Ուրբաթները Զէկ.Պէյլ. Իզվ. Պշ. 44
6 10 Վան. Զէկ. Պէյլ. Իզվ. Պէշ. բացի ուր. 40
7 30 Պէյք. Բշպ. Սեր. Գնտ. Մրկ. Ր. Ա. Հիս. Գնտ. Պէպ.Արն.Վանք.Զէկ-Պէյլ-Սրթ.Իզվ-Գնտ. դրնդշաթի օրերը Սրթ.Պշ. Ռ.Ա դրպնէլ զատ իւսկիւտար ալ պիտի դադրի 19
8 — Մէպ.Պէօյր-Թրպ-Պէյգ-Բշպ.Զպզ.Գնտ.Ա.Հ. Դամ. Վա. Զէկ- Պէյլ- Իզվ- Իսպ. 18

Կամաքլէն Վանք դէնող ընդ. ընթացք

3 — Պշ. Օրթ. Գրչ. Արվ, Պէպ. Ր.Հս. Մրկ. Ենք. Թրպ. Պէյ. Մզպ. Ենմ.
3 20 Իսկ.Գզկ.Պէյլ.Զէկ.Վանք.Գնտ.Ա.Հ.Գնտ.Զպզ. Բշպ. Պէյգ.
3 40 Դապ. Գշէ. Գզկ. Օրթ.Պէյլ.Զէկ.Արվ. Գնտ. Ա.Ր.Հս.Գնտ.Մրկ.Ենք.Բշպ. Պզգ.Թրպ. Պէօյ. Մզպ.Ենմ.
4 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արն.Պէպ. Ր.Հ. Մրկ. Սթն.Ենք. Թրպ. Պէօյր.Մզպ.Ենմ.
5 15 Դպթ.Պշկ.Գզկ.Օրթ.Պէյլ.Զէկ.Վանք.Արվ. Գնտ. Ա.Ր.Հս.Գնտ.Զպզ. Բշպ.Պէյգ.
6 — Դապ.Պշկ.Օրթ.Արվ.Պէպ.Ա.Ր.Հս. Մրկ. Ենք. Պէյգ. Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ. Ր.Ա. Իզվ.
7 — Պշ.Սրթ.Պէյլ.Զէկ.Արվ.Գնտ.Ա.Ր.Հ.Պոյմ Ենք. Պէյգզ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
8 30 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հ.Մրկ.Ենք. Թրպ. Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
9 15 Պշբ.Օրթ.Պէյլ, Արվ. Ր Հս. Պոյմ, Գնտ. Ենք, Պէյգ.Թրպ.Պէօյ.Մզպ.Ենմ.
10 5 Պշ.Գզկ.Պէյլ.Զէկ.Վանք.Գնտ, Ա.Հ. Գնտ.Զպզ. Բշպ.Պզգ.Մզպ.Ր.Ա.Իզ.
10 20 Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ.Ր.Հս.Պոյմ.Մրկ, Իսթ Ենք, Թրպ. Պէօյ. Մզպ. Ենմ,
10 50 Դապ.Պշկ.Օրթ.Գրչ.Արվ.Պէպ Գնտ. Ա.Ր.Հսը. Գնտ.Մրկ.Ենք.Բշպ.Պզգ; Պէպ.քէն Ենմ, զացող շոգենաւին հետ պիտի դադրդակցի.
11 10 Պշկթ. Պէյլ. Զէկ, Վանք.Գանտ. Ա.Հիս. Գնտ. Զպզ.Բշպ.Պէյգ.
11 20 Պշկ.Պէպ.Ր.Հս.Մրկ.Սթն.Ենք. Թրպ. Պէօյ Մզպ.Ենմանալէ
11 40 Պշբթ-Գզկմ.Օրթ.Պէյլ.Զէկ.Վանք.Գնտ. Պէպ. Արնվ- Գրչ, Օրթ. Պշկ.
12 15 Պշբ.Օրթ.Գրչ.Արնվ.Պէպ.

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամաքլէ	Կամաքլէն	Իսկիւտար
— —	6 15	— —	7 5Պշ.Գզ.
— —	6 50 Պշկիկ.	— —	7 40 Պշկ.
— —	7 55 Պշկիկ.	— —	8 20
— —	8 50ՆԳ.Պշ.	— —	9 —
1 30	9 35	1 50	9 40
2 —	9 45 Ֆէրպ.	2 30	10 15 Գզկ.
2 40	10 — Պշկիկ.	2 45 Գզկ.	10 30 Ֆէրպ
3 10	10 35 Գզկ.	3 20 Վոսփոր	10 40 Գզկ.
3 30	11 — Գզկ	3 30	11
3 45 Ֆէրպ.	11 — Ֆէրպ.	4 —	11 25 Գզկ.
4 —	11 20	4 30 Ֆէրպօթ	11 30 Ֆէրպ
4 30	12 —	4 35	11 50
5 —		5 — Գզկ.	12 15
5 15 Ֆէրպ.		5 40 Պշկիկ.	
5 30 Պշկիկ.		5 45 Ֆէրպօթ	
5 50 Պշկիկ.		6 15 Պշկ.	

ԿԻՐԱԿԻ ԵՒ ՈՒՐԲԱԹ ՕՐԵՐ

Իսկիւտարէն	Կամաքլ	Կամաքլէն	Իսկիւտար
— —	6 50 Պշբթ.	— —	7 40 Պշբ.
— —	8 Պշբթ.	— —	8 20
1 30	8 45	1 50	9 —
2 —	9 30	2 20	9 40
2 45	9 45Ֆէրպ.	2 50	10 15
3 15	10 15	3 20 Վոսփ	10 30Ֆէրպ.
3 45 Ֆէրպօթ	10 35	3 30	10 40
4 —	11 —Ֆէրպ.	4 30Ֆէրպօթ	11 20
4 40	11 10	4 45Պշկ.	11 30Ֆէրպ.
5 25	11 45	5 30 »	11 45
5 15 Ֆէրպօթ	12 —	5 45Ֆէրպօթ	12 15
5 50 Պշկ.		6 15 Պշկ.	
6 15 Պշկ.		7 5 Պշկ. Գզ.	

ՀԱՐԷՄ ԻՍԿԷՆԴԷՐԻ ԵՐԹԵՒԵԿՈՂ ՇՈԳԵՆԱՒԵՐ

4 — Հարէմէն Սալամաց բացի Կիր.էն)
5 — » » բացի ուր.է
10 40 » » բացի ուր.ենք. օրերէն
11 25 » » ուր. կիր. ժ. 10.45ին
3 30 Կամուրջէն Հարէմ Սալամաց բացի Կիր.է
4 30 » » » բացի Ուր.է
10 10 » » անտի Սալամաց բացի ուր. կիր. օրերէ
11 10 » » » Սալամաց (կիրակի եւ ուրբաթ օրերը ժամ 10.30ին։

ԻՍԿԻԻՏԱՐ ՍԻՐԷԼՃԻ ԻՍԿԷՆԴԷՐԻ ԵՒ ԳԱՊԱՔԱԵՒ ՄԻՋԵՒ ԿԱՌԱՔԱՐԱՁ ՇՈԳԵՆԱՒՈՒՅ ԵՐԹԵՒԵԿԻ ԺԱՄԵՐԸ

3 45 Իսկիւտարէն Գապաթաշ Սիրէլճի
5 15 Իսկիւտարէն Սիրէլճի
9 45 Իսկիւտարէն Սիրէլճի
11 — Իսկիւտարէն Սիրէլճի
4 30 Սիրէլճիէն Իսկիւտար
5 45 Սիրէլճիէն Գապաթաշ Իսկիւտար
10 30 Սիրէլճիէն Իսկիւտար
11 30 Սիրէլճիէն Գպթ.Իսկիւտար

Սան.—Օրը միգապատ եղած ատեն շոգենաւը իրենց գտնուած տեղերը պիտի մնան։

ԼԱ ՆԻՒ-ԵՈՐՔ

ԿԵՆԱՑ ԱՊԱՀՈՎԱԳՐՈՒԹԵԱՆ ԸՆԿ. ԲԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՏՎԱՍՏ ԳՈՒՄԱՐ

906,000,000 ՖՐԱՆՔ

Ֆարիզ, 16, Պուլվար տէ Գրենալիէն. 1, 3, եր Լը Բելֆրէ փոդոցի սեփական շէնքին մէջ

1845ին հիմնուելի է Գր

Ապահովագրեալներու վճարուած 87,000000
Հասոյթ 196,000000
Նոր ապահովագրութիւնք 661,000000

1896 յունուար 1

Ապանոր եւ անշարժ կալ. յ'Եւրոպա 10,000000
Ցաւեալներ դրամագլուխ 124,000000
Արդի ապահովագրու.գումար 4Մլն—141,000000

Տնտեսական ապահովութիւն

Նահանջաժիններու բարձրամբ և ապահովագրեալ վերադարձամբ՝ ի դէպ մահու

Պաշտպանագրութեան կոր եղանակ

պիտակ Առաջին տարւոյն (բանալու պէս։ ԱՒԱՆԵՌ ՎԵՐԱԳԱՀՈՒՄԻ ի մասին քանակութեան և ուղեւորութեան։

Հինգ տարի եւ աւելի ՊԻՍԱՒՈՒՆՔ տալով ընկերութենէն փոխառութիւններու որոց դումարը ընդունակուած է ապահովագրին մէջ։ աւելի ընդարձակ տեղեկութիւններու համար դիմել առ Ծնողներուն Ֆ. Թուրքիա

180 Ճ. ՈՒ. ՀԻՒՐՄԻԶ ԵՒ ԸՆԿ.
Գլխաւոր ոստ, Կ. Պոլսոյ, Ղալաթիա

ԹՐԻԱՆՏԱՖԻԼՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՑ ԸՄՊԼԻՍՍԷ ԳՈՒՐԾԱՐԱՆ

Մասնիւոս պէղ

Ղալաթիա, ՄԱՍՏԱՆԵՆ հատատէր, թիւ 69

Մոյն գործարանը, բացուած 1878ին, կը ծախէ ամեն տեսակ մասնիքա և տիզ, զուտ խաղողէ չինուած։

Թրիանտաֆիլօրուլօ եղբարց օղին, ժամուած հացուագիւտ յատկութեամբ ու ճաշակով. ախորժակը կը բանայ, ջիղերուն ուժ, և մտքին կորով կուտայ. Նրբաճաշակ խմողներուն կը յանձնարարուի Թրիանտաֆիլօրուլօ եղբարց օղին, որ կը ծախուի գոցուած և կնքուած շիշերով։

Դիմել. Բերա Եանի, Հէլվեցիա, Պիզանս, Կամպիլիօս գարեջրատունները, Բաբատօրուլօ, Բաբատանօրուլօ, Գրիցալի, Գրիմիգօս, Մարսիլիա և Տիմիքրաքօրուլօս նպարեղէնի վաճառատունները, Թարլա պաշի 65 և 170 թիւ ըմպելեաց մթերանոցները, Սիրքէճի Վասիլիատի և Զօզոզարիչատունները, Պալըք բազար Ֆիլօքսս և Հէթասի խանութները, Լիմոն խանէնէսի Պէլիրինի մթերանոցը, Պէշիքթաշ Անէսթի, Պագարի և Բանճօրուլոսի խանութները։

ԲԱՁԷ

ՄԵԾ ՀԱՅ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՊԱՏՎԱՍՏ ԵՒ ԶԱՓՈՒ ՎՐԱՑ ՀԱՆԴԵՐՁԻՑ

Կ.Պոլիս, Մահմուտ Փաշա, Ապուտ Էֆէնտի Նէնի Զարշը, Թիւ 5, 6

Վաճառատունս պատիւ ունի ծանուցանել ազնիւ Հասարակութեանդ՝ ի վիճակի է հայթայթել անմրցելի գնեղով՝ պատրաստ և թէ չափու վրայ հանդերձեղէնք։ Տնօրէնութիւնն՝ սերտ յարաբերութեան մէջ լինելով Ֆրանսայի ամենէն լաւ գործարանաց հետ, կարողացած է ի մեծին ունենալ ազնիւ շուխայներու ստուար քանակութիւն մը որ հրապարակի վրայ ծախուած պատրաստ հանդերձեղէններու ցաւալի վիճակն և սղութիւնն իսկոյն կը պարզէ լաւ դիտողին։ Գերմանա-Աւստրիական կեղծ պատրաստութիւններէ խորշած, միայն զուտ բուրդ Ֆրանսական, Անգլիական և Պէլճիական լաւ ապրանքներ տեղական ընդէր գործաւորութեամբ պատրաստել և անոնց գներով ծախել, այս եղած է վաճառատանս նշանաբանն։ Հրապարակէն շուխայ գնելով, պատրաստ զգեստ ծախելու ճգնող վաճառատուներն այցելելէ առաջ, կը խնդրուի անգամ մը դիմել մեր վաճառատուներն ալ։

Վերջին գին. Թիւը 2 դրչ.

20 57—100

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ ՀԱՅԿԱԿԱՆ ԱՆ և ՄԱՍՐՈՒԹԵԱՆ

Ն. ԲԱՓԷԼ ԵՒ ԸՆԿ

Մաքսելի՝ յոյ և Գոնտոսի ՀՅԼԵ կանոնաւորագրեալ Բառնով

ԺԱՄԱՆՈՒՄ

Մարտ 15 Մինչեւ Մարսիլիէն։
» 21 Սիւրէյա Անատոլուի եղերքէն։

ՄԵՆՈՒՈՒՄ

Մարտ 15 Մինչեւ Սամսուն Տրապիզոն, Պաթում և Նովորոսսիյսք։
» 22 Սիւրէյա Մարսիլիա ուղղակի։

Բարիզ-Լիոն-Մարսիլիոյ երկաթուղեաց ուղեւորութիւնն ի միասին առնելով,

Ա. կարգ 245 ֆրանք
Բ. » 175 »

Ուղղակի և արագ ուղեւորութիւն

Նաւագնդի, ուղեւորութեան և այլ տեղեկութեանց համար

Դիմել առ գործակատար ԹԻՒՐԷՄ ԲԸՂՈՒԼ

575 Թոփհանէ, քարափին վրայ

ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՑՈՒՄ ԵՒ ԵՐԿԱՑՆԱԿԵՑՈՒԹԻՒՆ

կը ստացուին՝ Վոլտաի Մահիկով՝ որ վերջերս կատարելագործուած հռչակաւոր և ճշմարտ ելեկտրամագնիսական գործիք մըն է, 50704թիւ վկայագրով վաւերացուած։ Անոնք որ Վոլտա-Մահիկը կը գործածեն, իրենց արեան շրջանն ու ջղային դրութիւնը կանոնաւորութեամբ կգործեն։ Զգայարան քներու կարողութիւնը կը շեշտուի։ Մարին ու հոգիինուժերը կըստանան կորով մը՝ որ առողջ և բարգաւաճ կընէ մարմինը ու կերկարէ կեանքը՝ որ չատերու թով այնքան կարճ է։ Տկարակազմ մարդիկներու համար մանաւանդ, Վոլտաի Մահիկը չափէն աւելի օգտակար է։ Կը զօրացնէ ջիղերը, և կը մարէ պիւներն։ Բոլանդակ աշխարհի մէջ Վոլտաի Մահիկը յանձնարարուած է, իբր աննման դեղ մը՝ հետեւեալ հիւանդութեանց դէմ. կաթուած, յոգացաւ, ջղացաւ, ջղային տկարութիւն, անքնութիւն, ոտքերու և ձեռքերու ցրտառութիւն տխրադանոտութիւն (hypocondrie) ժոգաւորութիւն, արգանդախեղդ, դժուարաշնչութիւն, անդամալուծութիւն, ջղային հարուած, մորթային հիւանդութիւն, ստամոքսի ցաւեր, էնֆիւլենձա, հալ, ականջի խժլոցք, գլխու ցաւեր եւն։

Վոլտաի ճշմարիտ Մահիկը՝ վերջերս կատարելագործուած և 50704 թիւ վկայագրով վաւերացուած՝ ոչ մինակ իմ վաճառատունս կը գտնուի ելեքտրական բարդ մը է ընդհանուրին մատչելի։

Երախտագիտութեան և յանձնարարութեան բազմաթիւ նամակներ։

Հարը 20 դրահկան

կը գտնուի Կ. Շաբիրէի վաճառատունը, Ղալաթիա, Թիւնէլի կայարանին քով Պիլոր փողոց, Սորկատիս խան, թիւ 27։

22 24—30

COMP RUSSE

NAVIGATION A VAPEUR ET DE COMMERCE

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Նաւթաւան երթեւեկութիւնք

Դշ. 21,8 Միտիլի, Իզմիր, Պիրէն, Ղեղշանդրիա, Սամ 3ին յետ մէջտեղի։
Դշ. 25 9 Սեպտեմբերին սուրհանդակ, առաջ ... 10ին։
Եշ. 26 10 Տարտանէլ, Այնոսրոզ, Մէլանիէ, Իզմիր ժ. 4 ... մէջտեղի։
Շբ. 28 12 Իւլպուրու. Սամսուն, Տրապիզոն, Կիրասուն, Տրապիզոն եւ Պաթում առտուն ժամը 11ին։ 562

ՄՈՍ

ՇՈԳԵՆԱՒԱՅԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Լիվրբոլ, Պորտսայտ, Մէլբուրնի և Սիդ Նիյի և Մաքսիկոյի

Անուանք	Թոնոյ	Անուանք	
Բոմանա	3000	Թիպս	2500
Անտիս	3000	Նէրթիս	2400
Թիլսրը	3000	Սուսրիա	2250
Բեռնարուս	3000	Բէրա	2250
Ֆարոս	3000	Սֆինքս	2000
Օսմանլի	3000	Գասբրնի	1500
Գարիճէս	2500	Կիլէն	1500

Դիմել առ Ֆ. Վ. ՎԻԹՕՂ և ԸՆԿ. Ռիբթոլ խան

ՃԷՅՄՍ ՄՈՍ և ԸՆԿ.

568 31, Ճէյմս Սթրիթ Լիվրբուլ

Արտօնատէր Կ. Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ